

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Кафедра енергетичного менеджменту та технічної діагностики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Енергетична політика
(шифр і назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки _____
(шифр і назва напряму підготовки – заповнюється для I – IV курсів)

спеціальність 8.05070108 «Енергетичний менеджмент»
(шифр і назва спеціальності – заповнюється для V курсу)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації – заповнюється при наявності)

інститут, факультет Енергетичний
(назва інституту, факультету)

Робоча програма «Енергетична політика»
(назва навчальної дисципліни)
для студентів спеціальності 8.0507010 «Енергетичний менеджмент».
(заповнюється для V курсу)

Розробники: Карпаш М.О., професор каф. ЕМіТД, д.т.н., професор
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри
енергетичного менеджменту та технічної діагностики

Протокол від «26» січня 2015 року № 7

Завідувач кафедри енергетичного менеджменту та технічної діагностики

_____ (П.М. Райтер)
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>0507 Електротехніка та електромеханіка</u> (шифр і назва)	Загально-професійної підготовки	
	Напрямок підготовки: _____ (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність: <u>8.05070108 Енергетичний менеджмент</u> (шифр і назва, заповнюється для V курсу)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		9-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 32 самостійної роботи студента – 58	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		44 год.	-
Індивідуальні завдання:			
14 год.	-		
		Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання 0,55

- для заочної форми навчання

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасне постіндустріальне суспільство за своєю суттю з суспільством знань, у якому саме знання є основною цінністю у моральному, економічному та ціннісному вимірах. На отримання нових знань у виді науково-дослідних робіт різного спрямування виділяється значна частка ресурсів суспільства (фінансових та людських) адже вони є рушієм науково-технічного та соціального прогресу. Проте, з ростом кількості та якості результатів наукових досліджень дедалі більшою стає проблема їх практичного використання на користь суспільства. Іншими словами, якщо наука є процесом перетворення коштів на нові знання, то інноваційна діяльність є зворотним процесом отримання вигоди від цих знань. Фахівці із енергетики як галузі з високим темпом впровадження інновацій повинні знати базові способи комерціалізації результатів науково-дослідних робіт та їх практичного використання. Вивченню цих питань і присвячена дисципліна «Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці».

Вивчення дисципліни «Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці» ставить перед собою таку **мету**:

- дати майбутнім спеціалістам теоретичні основи і практичні рекомендації з організації інноваційного процесу на підприємствах енергетичного сектору;
- розвивати творче мислення, підвищувати рівень загальної і технічної культури студента.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- зміст інноваційного процесу;
- шляхи комерціалізації результатів наукової діяльності;
- базові поняття законодавства з охорони інтелектуальної власності;
- відмінності технологічних рівнів продукції;
- основи побудови інноваційної політики підприємства;
- організаційні аспекти менеджменту інновацій;
- фінансові інструменти для реалізації інноваційної політики.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- оформити заявку на захист прав інтелектуальної власності;
- оцінити технологічний рівень продукції;
- оцінювати інвестиційну привабливість технологій;
- визначати найбільш оптимальні шляхи комерціалізації технологій;
- розробляти інноваційну політику підприємства.

Знання, які необхідні студенту для вивчення дисципліни:

- основних принципів, методів та способів генерування, передавання, зберігання та споживання енергії;
- методів математичного аналізу;
- методик техніко-економічного порівняння варіантів енергозабезпечення.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура модулів дисципліни «Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці»

Таблиця 1 – Структура модулів дисципліни

Шифри модулів (М), змістових модулів (ЗМ) та навчальних елементів (НЕ)	Модулі, змістові модулі та навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, годин	Літ-ра
М 1	Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці	16	
ЗМ 1	Енергетична політика	8	
НЕ 1.1	Енергетична політика України	2	4.1.1, 4.1.2
НЕ 1.2	Енергетична політика Європейського Союзу	2	4.1.1
НЕ 1.3	Геополітичні аспекти енергетики.	2	4.1.2
НЕ 1.4	Сценарії розвитку енергетики майбутнього	2	4.1.2
ЗМ 2	Правознавство в енергетичній галузі	5	
НЕ 2.1	Енергетичне законодавство України	2	4.1.3
НЕ 2.2	Енергетичне законодавство Європейською Союзу та Кіотський протокол.	2	4.1.3 4.2.2
НЕ 2.3	Практика застосування правових норм в галузі альтернативно енергетики	1	4.2.2
ЗМ 3	Діловий етикет	3	
НЕ 3.1	Основи ділового етикету	2	4.1.4
НЕ 3.2	Теорія і практика ведення переговорів	1	4.1.5

3.2 Зміст практичних занять

Таблиця 2 – Зміст практичних занять

Шифри модулів і занять	Назви модулів та теми занять	Обсяг занять, годин	Літ-ра
1	2	3	4
М1	Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці	16	
ЗМ 1	Енергетична політика	8	
П 1.1	Аналізування Енергетичної стратегії України до 2030 року	2	4.2.1
П 1.2	Порівняльний аналіз енергетичних політик країн ОЕСР	4	4.1.1, 4.1.1
П 1.3	Складання довготермінових прогнозів розвитку енергетики за секторами та регіонами	2	4.2.1
ЗМ 2	Правознавство в енергетичній галузі	5	
П 2.1	Аналізування українського законодавства в галузі енергетики за секторами (традиційні та альтернативні джерела енергії)	1	4.2.2, 4.1.3

1	2	3	4
П 2.2	Аналізування законодавства ЄС в галузі енергетики щодо 1-3 Енергетичних пакетів	1	4.1.3
П 2.3	Підготовка пакету документів на отримання «зеленого» тарифу	3	4.2.2
ЗМ 3	Діловий етикет	3	
П 3.1	Складання опису технологічної розробки	2	4.1.6
П 3.2	Підготовка порядку денного зустрічі, ведення протоколу	1	4.1.7

3.3. Зміст самостійної роботи

Таблиця 3 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри модулів і занять	Назва модулів та матеріал самостійного вивчення	Обсяг годин	Літ-ра
М 1	Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці	44	
ЗМ 1	Енергетична політика	16	
НЕ 1.1	Джерела отримання інформації про стан та перспективи розвитку енергетики	8	4.1.1, 4.2.1
НЕ 1.2	Світові системи збору інформації про енергетичну політику	8	4.1.3, 4.2.2
ЗМ 2	Правознавство в енергетичній галузі	14	
НЕ 2.1	Історія розвитку правознавства для енергетичної галузі	4	4.1.3, 4.2.2
НЕ 2.2	Законодавства країн Азії, США, Австралії, Японії в галузі енергетики	4	4.1.3, 4.2.2
НЕ 2.3	Кейси. Процес отримання права на «зелений» тариф для фізичних осіб в Україні	6	4.1.3, 4.2.2
ЗМ 3	Діловий етикет	14	
НЕ 3.1	Історія ділового етикету. Поняття корпоративної культури.	6	4.1.5
НЕ 3.2	Успішні приклади використання методики «тонких зрізів» для ведення переговорів	8	4.1.4, 4.1.6
	Індивідуальна робота (підготовка до структурних контролів).	14	

3.4. Структура залікових кредитів дисципліни

Таблиця 4 – Залікові кредити дисципліни

Шифр модуля	Назва модуля	Обсяг (в годинах) форм навчальної діяльності студента			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
1	2	3	4	5	6
М 1	Енергетична політика, правознавство та етика в енергетиці	16	16	44	14
ЗМ 1	Енергетична політика	8	8	16	6
ЗМ 2	Правознавство в енергетичній галузі	5	5	14	4
ЗМ 3	Діловий етикет	3	3	14	4
	Всього:	16	16	44	14
Всього год./кредитів: 90/3					

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік основної літератури

4.1.1 Розроблення публічної політики. Режим доступу: <http://despro.org.ua/upload/DESPRO-15%2003%202011%20final.pdf>.

4.1.2 Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1071-2013-%D1%80>

4.1.3 Правознавство: підручник / Дзера О.В., ред. - 10-те вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 848 с.

4.1.4 Герасимчук А.А. Етика й етикет сучасного бізнесу - запорука економічної безпеки підприємств: навч. посіб. / А.А.Герасимчук, О.І.Тимошенко, Я.Дашкевич. - К.: Видавництво Європейського університету, 2007. - 285 с.

4.1.5 Невелєв О.М. Етика та етикет у зовнішньоекономічній діяльності: навч. посіб. / О.М.Невелєв, В.В.Іваненко. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 168 с.

4.1.6 Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет.: навч. посіб. - К.: Знання, 2006. - 391 с.

4.1.7 Стоян Т.А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2004. - 232 с.

4.2 Перелік додаткової літератури

4.2.1. Стимулювання відновлюваної енергетики в Україні за допомогою «зеленого» тарифу. Міжнародна фінансова корпорація. Режим доступу: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/a8094c004f047e0cb9f0fb3eac88a2f8/GT_Guide_19032013_UKR.pdf?MOD=AJPERES

4.2.2 Правознавство: навч. посіб. / Копейчиков В.В., ред. - 3-є вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2000. - 640 с.

4.3. Використання обчислювальної техніки

Таблиця 5 – Використання комп'ютерної техніки

Модуль	Вид занять	Тема заняття	Машинний час ЕОМ
М1	Практичні	Робота із енергетичними сценаріями та стратегіями	По 0,25 год. на кожну практичну роботу
М2	Практичні	Робота із законодавством України та країн ЄС в сфері енергетики	

4.4. Використання технічних засобів

Таблиця 6 – Технічні засоби, які використовуються при вивченні дисципліни

Шифри модулів і занять	Вид ТЗН	Час використання, год.
Лекції		
ЗМ1-ЗМ3	Мультимедійний проектор. Комплект кольорових плакатів і матеріалів для мультимедійного проектора по темах лекцій.	20
Практичні заняття		
ЗМ1-ЗМ3	Мультимедійний проектор.	16

5. МЕТА ВИВЧЕННЯ І ЗАСВОЄННЯ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Таблиця 7 – Мета вивчення і засвоєння змістових модулів

Шифри модулів	Мета діяльності і зміст уміння	Примітка
М1	Енергетичний менеджмент	
ЗМ1	Вміння адекватно оцінювати поточний стан та можливі зміни енергетичної політики урядів, а також прогнозувати практичні зміни на регіональному/локальному рівнях. Розрізняти політичні, технічні та сировинні аспекти ведення зовнішньої та внутрішньої політик українського уряду. На підставі відомостей про існуючі запаси та технології, прогнозуючи можливі їх зміни та розвиток оцінювати стан енергетики майбутнього за роками та регіонами.	
ЗМ2	Вміти орієнтуватись у національному законодавстві України в сфері енергетики за секторами, пріоритетами, цілями. Вміти орієнтуватись у законодавстві Європейському Союзу в сфері енергетики за секторами, пріоритетами, цілями. Вміння застосовувати діюче законодавство України готувати підприємство до переходу на «зелений тариф» у випадку впровадження альтернативних джерел енергії.	
ЗМ3	Використовуючи неадміністративні методи сприяти підняттю культури виробництва на підприємстві, культивуванню командного підходу до планування та виконання виробничих завдань. Уміння вести себе з урахуванням специфіки галузі на заходах різного рівня. Використовувати існуючу інформацію про учасників перемовин оцінювати допустимі межі для себе та протилежної сторони у досягненні компромісу.	

6. СИСТЕМА ОЦІНКИ ЗНАНЬ

Таблиця 8 – Система оцінки знань студентів в балах

Види робіт, що контролюються	Номер контролю	Макс. кількість балів
1. Засвоєння змістовних модулів лекційного матеріалу дисципліни	ЗМ1	20
	ЗМ2	20
	ЗМ3	20
2. Практичні роботи	П 1.1	5
	П 1.2	5
	П 1.3	5
	П 2.1	5
	П 2.2	5
	П 2.3	5
	П 3.1	5
	П 3.2	5
Разом для залікового кредиту		100

Оцінювання знань з дисципліни лектором та асистентом ведеться систематично на протязі всього періоду її вивчення. Їх результати відображаються в журналі і повідомляються студентам відповідно до етапів контролю. Форма семестрового оцінювання – іспит.

Таблиця 9 – Оцінки якості засвоєння навчального матеріалу

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або складати екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)